

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת משפטים תשפ"ג לפ"ק

בעיר פאלם ספרינגס

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף שמ"ז

ויבנה בית המקדש בקרוב בימינו, ומשמיעין על השקלים, כדי להזכיר את ישראל לתת לב להיות מוכן לסדר מחצית השקל על המקדש שעתיד להבנות במהרה בימינו. והנה אם משיח יבוא כעת, וירד המקדש בנוי ומשוכלל מן השמים (רש"י סוכה מא.), נצטרך לתרום שני פעמים מחצית השקל, חדא על הקרבנות שיקריבו תיכף בחודש אדר, שנית על התרומה החדשה שיצטרכו להקריב ממנה בחודש ניסן. וזהו שאומרים, אור פניך עלינו אדון נשא, שנוכה שיתגלה עלינו אור פני ה' בגאולתן של ישראל, ואז 'שקל' אשא בבית נכון ונשא, שני פעמים מחצית השקל, הן על הקרבנות של חודש אדר, והן על התרומה החדשה של הקרבנות על כל השנה מחודש ניסן ואילך. אך אכתי צריך ביאור עצם המצוה, למה צוה ה' ליתן 'מחצית' השקל דייקא, ולא דבר שלם, שיתן כל אחד שקל שלם.

גם לבאר, מה שנאמר בבריאת העולם, אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים (ישעיה מח-ג). הלא הקב"ה אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, ומהו הכוונה באמרו 'ידי' יסדה ארץ. ולא עוד אלא שבעשרה מאמרות נברא העולם (אבות ה-א) ולא במעשה ידיים. גם לבאר מאמרם (מנחות כט:) כי ביה ה' צור עולמים (ישעיה כו-ד), אלו שני עולמות שברא הקב"ה וכו', העולם הזה בה"א, שנאמר (בראשית ב-ד) אלה תולדות

אור פניך עלינו אדון נשא, ושקל אשא בבית נכון ונשא (ביוצר מוסף שבת שקלים). ויש להבין הלא מצותו היא 'מחצית' השקל בשקל הקודש, וכמו שנאמר (שמות ל-ג) זה יתנו כל העובר על הפקודים, מחצית השקל בשקל הקדש, עשרים גרה השקל, מחצית השקל תרומה לה', כל העובר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה', העשיר לא ירבה, ולמה אמר 'ושקל' אשא.

ובפשוטו יש לומר, דהנה הטעם שאנו קורין בשבת זו פרשת שקלים, מבואר בגמרא (מגילה כט.) באחד באדר משמיעין על השקלים וכו', דאמר קרא (במדבר כח-יד) זאת עולת חודש בחדשו, אמרה תורה, חדש והבא קרבן [יש לך חודש שאתה צריך לחדשו בהבאת עולות תמידין ומוספין] מתרומה חדשה [וזהו ניסן], וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה, קדמינן וקרינן באחד באדר, כי היכי דליתו שקלים למקדש ע"כ. והיינו שבכל שנה הוצרך כל אחד מישראל לתרום מחצית השקל כדי להיות לו חלק בקרבנות ציבור.

והנה קריאה זו אינה רק לזכרון בעלמא על הימים שעברו בזמן שבית המקדש היה קיים, אלא זה נוגע גם לנו כהיום, שאנו עומדים ומצפים ומחכים לו בכל יום שיבוא,

זה גם בשם הקריאה פוגם באות ראשון ובאות ג', אותיות א"נ, ונשארו בלא פגם אותיות ד"י משם אדנ"י.

ומעתה אם היה העולם נברא בשם הוי"ה, כולו, אז על ידי חטאי האדם היה נפגם שתי אותיות מהשם הוי"ה ומשם אדנ"י, וכיון שקיום העולם היא רק על ידי השמות שממנו נברא, בסילוק חלק האותיות ממנה היה חורבן העולם. ועל כן ברא ה' את עולמו באותיות השם שאין החטא פוגע בהם, באותיות ה"ה משם הוי"ה, כי באות ה' יש שני ההי"ן, כי המילוי מאות ה' היא גם כן ה', ובאותיות ה"ה משם הוי"ה לא מגיע הפגם של החטא. וכמו כן בשם הקריאה שהיא אדנ"י, לא נפגעו אות י"ד. ועל כן תולדות השמים והארץ בה' בראם, היינו שני ההי"ן משם הוי"ה, ואף יד"י יסדה ארץ, לעומת זה בקריאתה נברא באותיות י"ד, שבזה לא מגיע פגם החטא, וממילא יש קיום לעולם.

והנה קרבנות הציבור באים לכפר עון העם, וכמאמרם (במדב"ר כא-כא) לא לן אדם בירושלים ובידו עון, שתמיד של בוקר כיפרה על עונות הלילה, ותמיד של בין הערבים על עונות היום ע"ש. והיינו לכפר על הפגם שגרמו החטאים בפירוד אותיות ו"י מהשם הוי"ה. וכיון שמחצית השקל בא לקרבנות ציבור לכפר הפגם שעשו בהחטא, על כן באה הציזוי ליתן מחצית השקל דייקא, כי עשרים גרה השקל, והוי מחציתו יו"ד. וגם מחצית השקל היא ששה גרמיסין (ירושלמי שקלים ב-ג), והוי במחצית השקל אותיות י"ו, על כן הם באים לתרומת קרבנות ציבור, לתקן הפירוד של י"ו שנסתלק מהשם הוי"ה בעבור חטאם.

וזהו ענין התשובה, דאיתא בזוה"ק (ח"ג קכב) שרומז תשובה ה'. והיינו כי על ידי החטא נתפרדו אותיות י"ו מהשם הוי"ה, ונשארו רק ב' ההי"ן, ובתיקון החטא נתקן

השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא בה' בראם ע"כ. ולכאורה יש להבין הלא שמו של הקב"ה הוא שם הוי"ה, ולמה ברא את העולם רק באות ה' לבדו משמו, ולא בשם הוי"ה כולו.

ונראה דהנה ידועים דברי הבעל שם טוב זי"ע (הובא בבאר מים חיים פ' בראשית) על הכתוב (תהלים קיט-פס) לעולם ה' דברך נצב בשמים, כי העולם נברא יש מאין, רק מאמר ה' שעל ידו נברא, זה מחייהו ומקיימו שלא יחזור לתוהו, ולעולם ה' דברך נצב בשמים, שהדיבור של הבריאה עומדת לנצח, שמחיה ומקיים הבריאה שימשך היש מאין ע"כ. ואם כן האות ה' שבו נברא העולם, זה נותן חיות נצחי להעולם שתתקיים.

והנה כשאדם חוטא הוא פוגם בשם ה', אמנם הפגם לא מגיע בכל השם הוי"ה, אלא בשני אותיות של השם, וכמבואר בתיקוני זוהר (תיקון סט קטז). שפוגם באות יו"ד ובאות ו"ו מן הוי"ה, דהיינו באות ראשון ובאות השלישי, ונסתלק מהשם אותיות י"ו, ונתהוה מזה ו"י ע"כ. והכוונה בזה, כי צער האדם ומכאוביו הם ו"י, ואין יסורים בלא עון דכתיב (תהלים פט-לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם, [בשבט ובנגעים, היינו יסורין, וקאמר שאין באין אלא משום פקידת עון] (שבת נה.). והיינו דכיון שעל ידי החטא פוגם באותיות ו"י משום הוי"ה, על כן באים על האדם ו"י, צער ומכאוב למרק החטא. ואם כן על ידי החטא הוא מסלק ומפריד מהשם הוי"ה אותיות י"ו, ונשארו רק אותיות ה"ה.

ואיתא בגמרא (פסחים ג.) זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור (שמות ג-טו). אמר הקב"ה לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני ביו"ד ה"א, ונקרא אני באל"ף דל"ת [שני שמות לימדו, שם הכתיבה, ושם הקריאה] ע"כ. ואם כן על ידי החטא פוגם בשם הכתיבה הוי"ה, אותיות י"ו, ולעומת

הפגם של השם, ומשיב אותיות י"ו אל אותיות ה"ה, וזהו ענין התשובה, תשוב ה'.

ולכן אמר הכתוב, 'זה יתנו כל העובר על הפקודים', רומז על החוטאים, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז-כ), 'מבן עשרים שנה ומעלה', כי עונשי בית דין של מעלה היא רק מבן עשרים שנה (שבת פט:). רש"י במדבר טז-כז, וכולם נותנים תרומה לקרבנות ציבור לכפר על עונותיהם, וזה יתנו, 'מחצית השקל', שיש בתוכה עשרה גרה וששה גרמיסין, כנגד אותיות י"ו שפגמו בהחטא להפריד אותו משם הוי"ה, 'תרומה להוי"ה', שתשוב אותיות הללו לשני ההי"ן, ויהא השם הוי"ה כתיקונו. והעשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל, והנגינה היא 'מונח רביעי', שבזה מונח שלימות הד' אותיות של שם הוי"ה, אשר עד עתה היו נפרדים לשתיים, וכעת יתאחדו יחד להיות השם הוי"ה במילואו. [ונתעוררתי דהצירוף של חודש אדר הוא ההי"ו, כי באחד באדר משמיעין על השקלים כנ"ל. וגם הצירוף של חודש אלול זמן התשובה הוא ההוי"ן].

והנה לעתיד, הרי רוח הטומאה יעביר מן הארץ (וכריה יג-ב), ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (ישעיה יא-ט), וישחוט את היצר הרע (סוכה נב), ולא יוצרכו הקרבנות לכפרת חטא, כי כולם יכירו כבוד ה', כמו מלאכי אש. והקרבנות יהיו רק לריח ניחוח לה' בסודן של דברים. וכיון שלא יבואו כדי לתקן הפגם שפגמו על ידי החטא בשם הוי"ה, לא יוצרכו עוד למחצית השקל שיש בה אותיות ו"י לתקן הפגם. ועל כן 'שקל' אשא בבית נכון ונשא, שתהא מצותה דבר שלם, שקל שלם, כראוי וכנכון למצוות ה'.

והנה בגמרא (שבת יב.) הנכנס לבקר את החולה, אומר שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא ע"כ. והיינו כי היות שהיום היא שבת, מנועים אנו לזעוק לרפואה, ובכל זאת רפואה קרובה לבוא. ודורשי רשומות נתנו על זה רמז בהכתוב (שמות יט-ט) משה ידבר והאלקים יעננו בקול. שביום שבת מש"ה ידבר, אומר ש'בת היא מ'לזעוק, והאלקים יעננו בקו"ל, נוטריקון ו'רפואה קרובה ל'בוא.

ויש לומר בזה עוד, כי הנה הכואב ומצער צועק 'אוי וי', או אומר 'אוי לי'. כי בתיבת או"י יש אותיות ו"י, ומקדים לה אות א', שמורה על אלופו של עולם. והיינו שקודם שמוציא בשפתיו צערו לומר ו"י, הוא מקדים שמכיר שאין זאת מקרה, יש הרבה חולים בעולם, וכעת נפל הוא בפח הזה, אלא יש על הכל חשבון מן השמים, ובכוונה מכוונת בא עליו זאת מאת ה', מקור הטוב, לעוררו על תיקון מעשיו, או לזכרו מן החטא, ועל כן אומר 'אוי', שאלופו של עולם הביא עליו הו"י, (והוא עולה גם כן מספר טו"ב).

ובאמת בעת צרה יש מצוה לזעוק לה' על צרתו, ולבקש רחמים על ישועתו. והנה ה' יודע הכל, ואין מן הצורך לבקשו או לעוררו שיעזרנו. אך התפלה באה לצורך עצמו, שעל ידי זה ישים על לב להתבונן שאין זה מקרה, אלא ה' הביאו עליו בכוונה מכוונת לעוררו, ורק אליו הוא צריך להפנות בעת צרה, ועל ידי שמפיל תחנתו לפניו, יתעצם בהכרתו כי מאת ה' היא, וישים אל לבו לתיקון מעשיו, שאין יסורין בלא עון.

אך בבוא שבת קודש, יום מנוחה ושביתה יום שלם, שאז הוא חי במחשבה זו, שיש בורא עולם, וששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, וביום השביעי שבת וינפש, ובריאה זו עומדת רק בכח דיבור ה' המחיה אותה כל רגע ורגע. וכל המאורעות שבעולם מתהווה רק מהבורא בכוונה

והיינו משום שמדות האדם הם בגבול, לא כן הבורא יתברך שמו, אשר למדותיו הטובות אין שום גבול, על כן גם כאשר אנו חוטאים יום יום, ועושים תשובה ומתחרט בכל לילה על מעשי היום, ה' מקבל אותנו וחותר לו חתירה. ואנו מתפללים קרוב לאלף פעמים בשנה ברכת סלח לנו, בכל יום שלשה פעמים, כי היצר סוכן בנו, ואנו כורעים ברך מפיתויי היצר, עם כל זה מקבל ה' אותנו בכל עת שעושה תשובה. ועל כן סיום הברכה היא, 'חנן המרבה לסלוח', שאין קץ לסליחתו, ובכל פעם שחוטא ושוב מתחרט ועושה תשובה, מתקבל הוא ברצון.

והי' ברא עולמו באות ה', להורות לנו על כח התשובה, שפותח פתח למעלה לסייע להבעלי תשובה. אך לא די לבראו באות ה' פעם אחת, אלא האות ה' יש בתוכו מילוי עוד אות ה', להורות על כח ריבוי התשובה, שגם אחר שנתן לו סיוע בהפתח למעלה להחזירו בתשובה, ואחר שנכנס בה נפל שנית בתחתיתו, יש עוד ה' שנית, שיוכל לחזור עוד הפעם בתשובה, וזה נותן לנו חיזוק לא להתייאש, אשר גם אם נפל הרבה פעמים, עדיין שערי תשובה פתוחים לפניו.

ואנו נכנסים כעת לחודש אדר אשר מרבין בו בשמחה, ועוד גם זאת כי הדר קבלה בימי אשורוש מאהבה, וכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין (וזה"ק ח"ב פח), שנזכה להתברך בחודש של שמחה, וממנה מסמיכין גאולה לגאולה, לימי הגאולה של ניסן, ונזכה לקבל התורה מחדש מאהבת ה', ולא בכפיית עול, ואור פניך עלינו אדון נשא, בעגלא ובזמן קריב.

מכוונת בהשגחה פרטית. על כן אין מן הצורך להתפלל ולבקש רחמים, כדי שבזה ישים אל לבו שהכל היא מאתו יתברך שמו, כי הרי זהו כל השבת שהוא שובת, מפני שיש בורא עולם שברא הכל. ועל כן 'שבת היא מלזעוק', שאין צורך לזעוק, כי שביתת השבת עושה אצלו הפעולה של הזעקה במשך ימי החול, ולכן 'ורפואה קרובה לבוא', כיון שמכיר שזהו בהשגחה פרטית עליו, יתעורר מעצמו לתקן מעשיו, והרפואה קרובה לבוא.

*

ואיתא בגמרא (מנחות כט:) ומפני מה נברא העולם בה', מפני שדומה לאכסדרה [שפתוח מתחתיו], שכל הרוצה לצאת [ממנו לתרבות רעה] יצא. ומאי טעמא תליא כרעיה, דאי הדר בתשובה מעיילי ליה [בפתח העליון בין רגל שבתוכו לגגן]. וליעייל בהך [פתח התחתון דנפיק ביה], לא מסתייעא מילתא [דהבא ליטהר בעי סיוע מפני יצר הרע, הלכך עבדי ליה סיוע פתח יתירה] ע"כ. ולפי מה שנתבאר נברא העולם באות ה' מהשם הוי"ה, וכיון שהמילוי מאות ה', הוי גם כן ה', על כן נברא העולם משני ההי"ן, כי האתא קלילא אות ה', יש בדיבורו עוד אות ה' המילוי שלה.

והענין הוא, כי גם במדות בני אדם יש הרבה שמוחלין על מי שחטא כנגדו ומפייסו, ומוחל לו בלב שלם. אמנם יש לזה גבול, פעם או שתים או שלש, כל אחד כפי מדתו. אבל אם יחטא כנגדו ויפייסו, ושוב למחרתו יעשה כן, וכמו כן יום יום, אז ינעול עליו הדלת ולא ירצה לראותו.

מוה"ר ר' ישראל מרדכי רובין הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' אליקים באדאנסקי הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בתו למול טוב	מוה"ר ר' מרדכי רובין הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו למול טוב	מוה"ר ר' דניאל בלומענפעלד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואיו בנו למול טוב	מוה"ר ר' אליעזר דוד האפפמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואיו בנו למול טוב
קול מעדני מלך וויען – 718.400.7710 • MechonMMVien@Gmail.com • הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פיערווערקער הי"ו 347.425.2151				